

III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

13. JA 14. HEINÄKUUTA 2016 PIDETTY ETSK:N 518. TÄYSISTUNTO

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle arvonlisäveroa koskevasta toimintasuunnitelmasta – Kohti EU:n yhtenäistä arvonlisäveroluettua – aika tehdä päätöksiä”

(COM(2016) 148 final)

(2016/C 389/06)

Esittelijä: Daniel MAREELS

Toinen esittelijä: Giuseppe GUERINI

Euroopan komissio päätti 2. toukokuuta 2016 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle arvonlisäveroa koskevasta toimintasuunnitelmasta – Kohti EU:n yhtenäistä arvonlisäveroluettua – aika tehdä päätöksiä”

(COM(2016) 148 final).

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 29. kesäkuuta 2016.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13.–14. heinäkuuta 2016 pitämässään 518. täysistunnossa (heinäkuun 13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 113 ääntä puolesta ja 1 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 **ETSK suhtautuu myönteisesti arvonlisäveroa koskevaan toimintasuunnitelmaan**, jonka tavoitteena on siirtyminen lopulliseen EU:n alv-järjestelmään, ja kannattaa suunnitelmassa asetettuja tavoitteita sekä sen lähestymistapaa, joka pohjautuu neljään lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä toteutettavaan pilariin. Nyt tarvitaan todellakin laadullista harppausta (quantum leap) eteenpäin sisämarkkinoiden lujittamiseksi sekä työpaikkojen luomisen, kasvun, investointien ja kilpailukyvyyn edistämiseksi.

1.2 Komitea pitää tärkeänä, että toimintasuunnitelman kaikki osatekijät pyritään toteuttamaan yhtenä kiinteänä kokonaisuutena. Tämä koskee erityisesti siirtymistä lopulliseen alv-järjestelmään. Se toteutetaan toimintasuunnitelman mukaan käytännössä vasta toisessa vaiheessa, ja toteuttaminen riippuu erillisestä arvioinnista, joka jäsenvaltioiden on määrä tehdä. Lopullinen alv-järjestelmä tulee joka tapauksessa pyrkiä toteuttamaan kohtuullisen ajan kuluessa, sillä asetettujen tavoitteiden saavuttaminen voi muuten vaarantua.

1.3 Kun ajatellaan toimintasuunnitelmassa kaavailtua ensimmäistä vaihetta, joka toistaiseksi koskee vain tiettyjä tavaratoimituksia, komitea kannustaa kaikkia osapuolia tutkimaan, miten **palvelut** voitaisiin sisällyttää nopeammin uuteen järjestelmään. Tämä vähentäisi myös kyseiseen (siirtymä)kauteen liittyviä ongelmia. Voitaisiin pohtia myös menettelyjä, joiden avulla **rahoituspalvelut** saataisiin yleisemmin arvonlisäverotuksen piiriin.

1.4 Komitean mielestä nykyjärjestelmän muutoksen tulee johtaa **lopulliseen alv-järjestelmään**, joka on **selkeä, johdonmukainen, vankka ja kattava** sekä myös oikeasuhteinen ja **tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottava (future proof)**. Komitea kannattaa tähän liittyen ehdotusta määrämaaperiaatteen valitsemisesta lopullisen alv-järjestelmän perustaksi, sillä näin luodaan tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille tavarantoimittajille samoilla kansallisilla markkinoilla ja vähennetään markkinoiden vääristymistä.

1.5 Komitean mielestä paljon huomiota tulee kiinnittää myös **suotuisuuteen elinkeinoelämän** – yritysten ja etenkin pk-yritysten – **kannalta**. Toimintasuunnitelma sisältää uutuuksia ja yksinkertaistamistoimenpiteitä, mutta tulevien sääntöjen monitahoisuus ja mutkikkuus ja niiden soveltamisen mahdollisesti aiheuttama suuri hallinnollinen taakka herättävät edelleen paljon huolta.

1.6 Lopullista alv-järjestelmää laadittaessa on pyrittävä ensisijaisesti **selkeyteen ja oikeusvarmuuteen**, mutta komitea kehottaa myös pohtimaan vielä muidenkin **yksinkertaistamistoimenpiteiden** toteuttamista ja **hallinnollisten rasitteiden karsimista**, minkä yhteydessä voidaan harkita **pk-yrityksiä hyödyttävää suhteellista lähestymistapaa** heikentämättä kuitenkaan lopullisen alv-järjestelmän kattavuutta ja muita sen olennaisia piirteitä. Pk-yritykset olisi syytä kutsua alusta lähtien mukaan järjestelmän laadintaan.

1.7 Tulee myös harkita mahdollisuutta tarjota yrityksille hyödyllisiä tietoja kattavasti nykyaikaisten välineiden, esimerkiksi verkkoportaalin, kautta. Tämän on määrä auttaa etenkin **pieniä yrityksiä kilpailemaan tasavertaiselta pohjalta** muiden yritysten ja julkisen sektorin tavarantoimittajien kanssa. Yleisesti ottaen on syytä tehdä EU:n sisärajat ylittävästä toiminnasta helpompaa ja houkuttelevampaa kaikille yrityksille, erityisesti pk-yrityksille.

1.8 ETSK on hyvillään siitä, että **alv-vajeen umpeenkuromiseen ja** tämän veron **petosalttiuteen** kiinnitetään **runsaasti huomiota**, varsinkin kun kyse on nykyisin suurista summista, jopa 170 miljardista eurosta vuodessa. Tätä tavoitetta tulee pitää **ensisijaisena**, ja siinä tulee päästä **tuloksiin nopeasti**. Keinoiksi käyvät esimerkiksi veroviranomaisten keskinäisen sekä vero- ja tulliviranomaisten välisen yhteistyön parantaminen EU:ssa ja sen ulkopuolisten maiden kanssa, verohallintojen tehostaminen ja Eurofisc-verkoston roolin vahvistaminen, sääntöjen vapaaehtoisen noudattamisen lisääminen ja veronkannon tehostaminen.

1.8.1 Komitea katsoo, että jäsenvaltioiden tulee lisätä verohallintojensa kapasiteettia kaikissa suhteissa: henkilöstö-, taloudellista ja teknistä kapasiteettia. Tällöin viranomaiset voivat taata uuden järjestelmän sujuvan ja moitteettoman toiminnan siten, että myös petokset vähenevät.

1.8.2 Toimintasuunnitelma sisältää tähän liittyviä toimia, mutta komitea **pohtii**, olisiko alalla ehkä otettava käyttöön **vielä muitakin keinoja**, esimerkkinä viimeaikaiset kansainväliset sopimukset automaattisesta tietojenvaihdosta välittömän verotuksen alalla.

1.8.3 ETSK toivoo samaten runsaan huomion kiinnittämistä lopullisen alv-järjestelmän ominaispiirteisiin ja ominaisuuksiin **petosalttiutta** ajatellen. Uusien sääntöjen, asianmukaisen valvonnan ja tehostettujen tarkastusten sekä näiden toimien edellyttämän riittävän keinovalikoiman – myös oikeudellisten keinojen – johdonmukaisena tuloksena tulee olla **entistä kattavampi alv-järjestelmä, jota sovelletaan asianmukaisemmin**. Tähän pyrittäessä tulee myös tarkastella EU:n ulkopuolelta tulevien pienten lähetysten nykyistä vapautusta; komitea tosin kehottaa soveltamaan tässä yhteydessä eriytettyä lähestymistapaa.

1.9 Petosten torjuminen käytännössä edellyttää komitean mielestä **kohdennettua ja oikeasuhteista** toimintamallia. Vilpittömässä mielessä toimivia yrityksiä on säästettävä, eikä niille saa sälyttää kohtuuttomia uusia velvoitteita.

1.10 Komitea pitää ilahduttavana, että **sähköisen kaupankäynnin ja yritysmuotojen uusiin kehityssuuntauksiin** kiinnitetään huomiota. Näitä asioita on tärkeää **kirkastaa ja selkeyttää** kaikkien sidosryhmien kannalta huolehtien samalla siitä, että kaikkia tavarantoimittajia **kohdellaan tasapuolisesti** riippumatta siitä, seuraavatko ne näitä kehityssuuntauksia vai pitäytyvätkö ne tavanomaisemmissa toimintatavoissa ja -muodoissa ja ennen kaikkea harjoittavatko ne liiketoimintaa rajojen yli vai eivät.

1.11 Komitea esittää varauksin näkemyksensä **alennetun verokannan** soveltamisen joustavoittamisesta jäsenvaltioiden kannalta ja toimintasuunnitelmassa tähän liittyen esitettyistä **kahdesta vaihtoehdosta**, sillä ehdotetuista vaihtoehdoista ja niiden toimintatavasta ja sääntökehiksestä tarvitaan lisää tietoa. Komitea esittääkin nyt mieluummin tietyt **kriteerit**, jotka tulevan järjestelmän olisi täytettävä. Tässä yhteydessä on pyrittävä samanaikaisesti sekä **jousto**on että **oikeusvarmuuteen**, sääntöjen on oltava **selkeät** ja **alennettujen verokantojen ja poikkeusten** määrä on pidettävä **yksinkertaisuuden** vuoksi pienenä. Nykytilanteen ja tällä hetkellä saatavilla olevien tietojen valossa komitea kannattaa vaihtoehtoa 1, koska se täyttää edellä mainitut kriteerit parhaiten.

2. Taustaa ⁽¹⁾

2.1 Arvonlisäveroa koskevassa toimintasuunnitelmassa käsitellään siirtymistä kohti EU:n yhtenäistä alv-aluetta. Tämän alueen tulee lujittaa sisämarkkinoita, auttaa edistämään työpaikkojen luomista, kasvua, investointeja ja kilpailukykyä sekä täyttää 21. vuosisadan vaatimukset. Uuden järjestelmän tulee olla aiempaa yksinkertaisempi, paremmin suojattu petoksilta ja suotuisampi yritysten kannalta.

2.2 Nykyinen alv-järjestelmä on hyvin hajanainen ja monimutkainen, ainakin kun on kyse rajatylittävästä toiminnasta. Se ei ole kehittynyt uuden maailmanlaajuisen, digitaalisen ja liikkuvan talouden haasteiden mukana. Odotettujen ja todellisuudessa saatujen alv-tulojen välillä on suuri ero (nk. alv-vaje), ja järjestelmä on altis petoksille.

2.3 Ehdotettu lähestymistapa merkitsee arvonlisäverotuksen nykyaikaistamista ja "uudelleenkäynnistämistä". Muita lähestymistapoja ei pidetä käypinä vaihtoehtoina. Järjestelmän muuttaminen edellyttää kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisyyttä.

2.4 Toimintasuunnitelma koostuu neljästä osiosta ja vähintään 27 toimenpiteestä ⁽²⁾. Osa niistä on kehitetty komission paremman sääntelyn suuntaviivojen (REFIT) mukaisesti.

2.4.1 Toimintasuunnitelman ytimen ja myös sen tärkeimmän osan muodostavat epäilemättä **tulevan yhtenäisen alv-alueen** keskeiset periaatteet. Lopullisia sääntöjä koskeva ehdotus on tarkoitus esittää vuonna 2017.

2.4.1.1 **Lopullisen alv-järjestelmän** peruseriaatteeksi tulee veron kantaminen tavaroiden ja palvelujen määräämässä ⁽³⁾, sillä alkuperämaaperiaate on osoittautunut mahdottomaksi toteuttaa. Tämä koskee kaikkia liiketoimia rajatylittävä kauppa mukaan luettuna. Veronkantoa on tarkoitus kehittää asteittain petoksilta yhä paremmin suojatun järjestelmän luomiseksi. Ehdotetut toimet toteutetaan kahdessa vaiheessa.

2.4.2 Alalla on myös **toteutettu viime aikoina ja toteutetaan parhaillaan** seuraavanlaisia **aloitteita**:

— Sähköistä kaupankäyntiä sisämarkkinoilla haittaavia esteitä poistetaan. Komissio aikoo esittää vuoden 2016 loppuun mennessä ehdotuksen arvonlisäverotuksen uudistamisesta ja yksinkertaistamisesta erityisesti pk-yritysten eduksi.

— Lisäksi vuonna 2017 julkaistaan pk-yrityksiä koskeva toimenpidepaketti, joka sisältää alv-sääntöjen noudattamisesta aiheutuviin kustannuksiin vaikuttavia yksinkertaistustoimenpiteitä pienten yritysten auttamiseksi.

2.4.3 Suurimman kokonaisuuden muodostavat **kiireellisesti tarvittavat toimenpiteet alv-vajeen** umpeenkuromiseksi ja **alv-petosten** torjumiseksi. Niissä painotetaan seuraavia seikkoja:

— veroviranomaisten keskinäisen sekä vero- ja tulliviranomaisten välisen yhteistyön parantaminen EU:ssa ja unionin ulkopuolisten maiden kanssa

— verohallintojen tehostaminen ja Eurofisc-verkoston roolin vahvistaminen

— sääntöjen vapaaehtoisen noudattamisen lisääminen

⁽¹⁾ Seuraavassa esitetty teksti pohjautuu pitkälti toimintasuunnitelmaan.

⁽²⁾ Seitsemän toimenpidettä esitetään toimintasuunnitelmassa ja kaksikymmentä asiakirjassa 20 measures to tackle the VAT gap. Ks. http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_cooperation/vat_gap/2016-03_20_measures_en.pdf

⁽³⁾ Määrämaaperiaate.

— veronkanto.

— Lisäksi tulossa on arviointiraportti verosaatavien perintään liittyvää keskinäistä avunantoa koskevasta direktiivistä.

2.4.4 Viimeiseksi toimintasuunnitelmassa käsitellään pitkän aikavälin tavoitetta **uudistaa verokantapolitiikkaa**. Tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille enemmän vapautta ja joustoa verokantojen, erityisesti **alennettujen verokantojen**, soveltamisessa. Aloitteita on tarkoitus käynnistää vuonna 2017.

3. Huomioita ja kommentteja

3.1 Toimintasuunnitelma

3.1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti toimintasuunnitelmaan, jonka tavoitteena on siirtyminen kohti EU:n yhtenäistä alv-alueita. Tämä kunnianhimoinen, kiireellinen ja tarpeellinen toimintasuunnitelma soveltuu osaksi sisämarkkinoiden nykyaikaistamista ja kilpailun lisäämistä kyseisillä markkinoilla.

3.1.2 ETSK kannattaa neljään osioon⁽⁴⁾ pohjautuvaa lähestymistapaa, joka on eriytetty lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä toteutettavien toimien mukaan. Tarkoituksena on korjata nykyisen siirtymäjärjestelmän heikot kohdat ja puutteet ja ottaa laadullinen harppaus (quantum leap) eteenpäin sisämarkkinoiden tarpeiden mukaisesti.

3.1.3 Komitea kannattaa ehdotettua lähestymistapaa, jonka mukaan lopullisen alv-järjestelmän perustaksi otetaan määräraamaperiaate. Samanaikaisesti voidaan todeta, että uuden järjestelmän on oltava selkeä, johdonmukainen, vankka ja kattava sekä myös oikeasuhteinen ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottava (future proof). ETSK pyytää tähän liittyen Euroopan komissiota tutkimaan varmuuden vuoksi mahdollisuutta ottaa käyttöön yleiseen käännettyn verovelvollisuuteen⁽⁵⁾ pohjautuva kattava järjestelmä kaikessa rajatylittävässä yritysten välisessä liiketoiminnassa. Vaikka yleinen käännetty verovelvollisuus on jo käytössä eräissä jäsenvaltioissa alv-petosten vähentämiseksi tietyillä talouden aloilla, periaatteen yleinen soveltaminen voisi johtaa siihen, että alv-petosriski siirtyy vähittäiskaupan piirissä tapahtuvaan myyntiin.

3.1.4 Lopulliseen järjestelmään siirtyminen tulee toteuttaa hallitusti. Sen yhteydessä on erittäin tärkeää tehostaa jäsenvaltioiden verohallintoja ja niiden rajatylittävää yhteistyötä sekä pyrkiä vähentämään järjestelmän petosalttiutta. Arvonlisäveron kannon tehostamiseksi ja petosten torjumiseksi tulee edistää hyvien käytänteiden kehittämistä ja vaihtoa EU:n laajuisesti. Voitaisiin myös harkita määräaikojen asettamista jäsenvaltioiden väliselle arvonlisäverojen selvittämiseksi. Alv-vajeen minimoimiseksi on tehtävä kaikki mahdollinen. Eri toimilla on mahdollistettava niin julkishallinnon intressien palveleminen (alv-tulojen oikea määrä!) kuin tasapuolisten toimintaedellytysten luominen kaikille tavarantoimittajille.

3.1.5 On myös erittäin tärkeää tehdä järjestelmästä suotuisampi yrityksille. Selkeyden ja oikeusvarmuuden tulee olla tässä ensisijaisia tavoitteita. Lisäksi tulee keventää erityisesti pk-yritysten hallinnollista taakkaa heikentämättä kuitenkaan lopullisen alv-järjestelmän kattavuutta ja muita sen olennaisia piirteitä⁽⁶⁾. Tässä tarkoituksessa tulee ottaa käyttöön yhdenmukaiset lomakkeet arvonlisäveron palauttamista varten ja huolehtia siitä, että takaisinmaksut tapahtuvat ajallaan ja alv-kantojen järjestelmä on selkeä.

3.1.6 Määräraamaperiaatetta sovellettaessa jäsenvaltiot voivat määrittää vapaasti verokantansa, mutta tämä ei saisi tehdä järjestelmästä entistä hajanaisempaa eikä liian hankalaa. Parasta olisi noudattaa pk-yrityksiä hyödyttävää suhteellista lähestymistapaa. Huomiota tulee kiinnittää myös rajatylittävän kaupan ja digitaalisen ja liikkuvan talouden uusiin kehityssuuntiin sekä kaikkiin – nykyisiin ja uudentyypisiin – yritysmuotoihin.

3.1.7 ETSK katsoo, että pyrkimykset uudistaa verokantapolitiikkaa siten, että jäsenvaltiot voivat soveltaa alennettuja verokantoja entistä joustavammin⁽⁷⁾, tulee lähtökohtaisesti sisällyttää määräraamaperiaatteen soveltamista koskevaan tavoitteeseen, sillä tällaisessa tilanteessa kauppa yleensä vääristyy vähemmän. Poikkeuksien määrää olisi rajoitettava, ja yksityisten ja julkisten tahojen toimittamia tavaroita ja tuottamia palveluja olisi talouden tehostamiseksi kohdeltava arvonlisäverotuksessa samalla tavoin⁽⁸⁾. Mitä laajempi alv-pohja on, sitä pienemmällä verokannalla samat verotulot saadaan kerättyä. Näin voidaan myös välttää talouden vääristyminen.

⁽⁴⁾ Ks. edellä kohta 2.4.

⁽⁵⁾ Tunnetaan myös englanninkielisellä nimellä reversed charge.

⁽⁶⁾ Ks. kohta 3.1.3.

⁽⁷⁾ Ks. edellä kohta 2.4.4.

⁽⁸⁾ Esimerkiksi hoitoalalla yksityiset yritykset joutuvat yleensä perimään arvonlisäveroa toisin kuin julkiset tavarantoimittajat, joilla on usein alv-vapautus.

3.1.8 Komitea pitää erittäin tärkeänä, että koko toimintasuunnitelma kaikkine osatekijöineen pyritään toteuttamaan yhtenä kiinteänä kokonaisuutena. Tästä toistaiseksi ehkä vallitseva epävarmuus ei ole sopusoinnussa sisämarkkinoiden alv-järjestelmän luomista koskevan tavoitteen kanssa, ja se voi vaarantaa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. ETSK katsoo, että kaikki kyseiseen tavoitteeseen pääsemiseksi tarvittavat takeet tulee sisällyttää toimintasuunnitelmaan. Tämä koskee erityisesti siirtymistä lopulliseen alv-järjestelmään kahdessa vaiheessa, joista jälkimmäinen tehdään nyt ⁽⁹⁾ riippuvaiseksi erillisestä arvioinnista ja päätöksestä, joka jäsenvaltioiden on määrä tehdä. Lopullisen alv-järjestelmän käytännön toteuttamiseen menettelyjen toisessa vaiheessa olisi joka tapauksessa pyrittävä kohtuullisen ajan kuluessa.

3.1.9 Komitea kehottaa toimintasuunnitelman täysimääräistä toteuttamista ajatellen jäsenvaltioita lisäämään ja syventämään tietojenvaihtoyhteistyötä ja edistämään luottamusta toimiin, joita toteutetaan suunnitelma-asiakirjojen täytäntöönpanemiseksi ja alv-tulojen lisäämiseksi. Komitea katsoo, että jäsenvaltioiden pitäisi tämän vuoksi parantaa verohallintojensa kapasiteettia: viranomaisilla on oltava riittävät henkilöresurssit sekä taloudelliset ja tekniset (mm. tieto- ja viestintätekniiset) valmiudet. Komitea pyytää painokkaasti komissiota tukemaan tätä vaatimusta.

3.1.10 Komitea odottaa komission esittävän ajallaan perusteellisen ja kattavan vaikutustenarvioinnin ehdotetuista toimenpiteistä ja toimintasuunnitelmasta kokonaisuudessaan. Vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon pk-yrityksille koituvat seuraukset, sillä sääntöjen mutkikkuus ja hallinnolliset rasitteet ovat niille suuri haaste.

3.2 Tärkein tavoite: kohti vankkaa EU:n yhtenäistä alv-alueetta – lopullista alv-järjestelmää

3.2.1 ETSK kannattaa määräraamaperiaatteen valitsemista, sillä nyt ollaan luomassa tasapuolisia toimintaedellytyksiä kaikille saman maan markkinoilla toimiville tavarantoimittajille riippumatta siitä, minne ne ovat sijoittautuneet.

3.2.2 Toimintasuunnitelman mukaan määräraamaeriaatetta sovelletaan lopulliseen alv-järjestelmään siirtymisen ensimmäisessä vaiheessa vain tavaroihin. Komitea kannustaa yksinkertaisuuden vuoksi ja lisähankaluuksien välttämiseksi komissiota ja jäsenvaltioita tutkimaan, miten palvelut voitaisiin sisällyttää nopeammin uuteen järjestelmään ja millä keinoin rahoituspalvelut voitaisiin saada yleisemmin arvonlisäverotuksen piiriin.

3.2.3 Uuden järjestelmän käyttöönotto tuo mukanaan riskin yritysten hallinnollisten rasitteiden lisääntymisestä, ja komitea korostaakin tarvetta yksinkertaistaa alv-sääntöjä etenkin pk-yritysten osalta heikentämättä kuitenkaan järjestelmän kattavuutta. Myös sääntöjen selkeyteen ja oikeusvarmuuteen tulee kiinnittää paljon huomiota.

3.2.4 Yritysten tulee olla helppoa ja houkuttelevaa laajentaa toimintaansa EU:n sisärajojen ylitse. Rajatylittävässä liiketoiminnassa määräraamaeriaate tarkoittaa sitä, että tavarantoimittajien on sovellettava asiakkaansa sijaintimaan alv-kantaa, mikä saattaa aiheuttaa hankaluuksia ja lisätyötä, sillä toimittajat joutuvat silloin mahdollisesti tekemisiin 27 muun jäsenvaltion järjestelmien kanssa. Jotta tästä aiheutuva taakka pysyisi kohtuullisena, tulee perustaa julkisesti saatavilla olevia tietojärjestelmiä, esimerkiksi verkkoportaaali, joka sisältää mm. kaikkien jäsenvaltioiden verokannat. Tärkeää on myös se, että yritysten on rekisteröidyttävä ainoastaan siinä maassa, johon ne ovat sijoittautuneet. ETSK onkin tyytyväinen siihen, että komission ehdotuksen mukaan alv-rekisteröitymistä aiotaan edellyttää vain sijoittautumismaassa. Asianomaisilta yrityksiltä säästyy tämän ansiosta arviolta noin miljardi euroa.

3.3 Toimenpiteet alv-vajeen umpeenkuromiseksi ja petosten torjumiseksi

3.3.1 ETSK on hyvillään siitä, että alv-vajeen umpeenkuromiseen ja alv-järjestelmän petosalttiuteen kiinnitetään huomiota, varsinkin kun julkinen sektori menettää näistä syistä jopa 170 miljardia euroa vuodessa, mikä vastaa 15,2:ta prosenttia kaikista alv-tuloista. Pelkästään rajatylittäviä petoksia tehdään vuosittain 50 miljardin euron arvosta.

⁽⁹⁾ Toimintasuunnitelman tämänhetkisessä versiossa, ks. kohdan 4 viimeinen tekstikappale.

3.3.2 Tätä tavoitetta tulee pitää ensisijaisena, ja siinä tulee päästä tuloksiin nopeasti. Toimintasuunnitelma sisältää tähän liittyviä toimia, mutta ETSK pohtii, olisiko alalla ehkä otettava käyttöön vielä muitakin keinoja, esimerkkeinä mm. tietojenvaihdosta välittömän verotuksen alalla äskettäin solmitut kansainväliset sopimukset ja veronkierron torjuntaa koskevat komission suunnitelmat⁽¹⁰⁾.

3.3.3 ETSK toivoo samaten runsaan huomion kiinnittämistä lopullisen alv-järjestelmän ominaispiirteisiin ja ominaisuuksiin petosalttiutta ajatellen. Se, että erissä maksamiseen perustuvan järjestelmän soveltaminen rajatylittävissä liiketoiminnassa voi vähentää petoksia huomattavasti⁽¹¹⁾, ei tarkoita lupaa jäädä lepäämään laakereilla.

3.3.4 Uusien sääntöjen, asianmukaisen valvonnan ja tehostettujen tarkastusten sekä näiden toimien edellyttämän riittävän keinovalikoiman – myös oikeudellisten keinojen – johdonmukaisena tuloksena tulee olla entistä kattavampi alv-järjestelmä, jota sovelletaan asianmukaisemmin.

3.3.5 ETSK pitää tärkeänä, että alv-vajeen umpeenkurominen ja petosten torjunta toteutetaan kohdennetusti. Vajeen pienentämiseen tähtäävien toimenpiteiden on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia ja parannettava sisämarkkinoiden toimintaa. Vilpittömässä mielessä toimivia yrityksiä on säästettävä, eikä niille saa sälyttää kohtuuttomia uusia velvoitteita.

3.3.6 Nykyjärjestelmän heikkoudet ja puutteet, kuten EU:n ulkopuolelta tulevien pienten lähetysten nykyinen vapautus, tekevät toimintaedellytyksistä epätasapuolisia, vääristävät markkinoita ja aiheuttavat julkiselle sektorille tuntuvia tulonmenetyksiä (arviolta 3 miljardia euroa vuodessa). Vaikka tällainen järjestely ei periaatteessa sovellu nykyaikaiseen eurooppalaiseen alv-järjestelmään, komitea suosittaa kustannussyistä eriytettyä lähestymistapaa, jossa liiketoimet, jotka eivät tosiasiaa vääristä markkinoita, jätettäisiin mahdollisesti soveltamisalan ulkopuolelle. Tällaisia olisivat mm. pienet ja satunnaiset, arvoltaan vähäiset ja puhtaasti yksityisiin tarkoituksiin liittyvät lähetykset.

3.3.7 Saaduista kokemuksista voitaisiin myös ottaa oppia. Tähän liittyen voitaisiin pohtia, olisiko tulevaisuudessa tarkoituksenmukaista arvioida alv-järjestelmää laajemmin – ei ainoastaan sääntöjä ja toimintaa vaan yleisemmin sitä, vastaako järjestelmä talouden ja julkisen sektorin tarpeita ja millä tavoin se edistää Euroopan yhdentymistä. Tällainen arviointi voitaisiin tehdä määrääjoin.

3.4 Sähköisen kaupankäynnin ja yritysmuotojen monien uusien kehityssuuntauksien huomioiminen

3.4.1 ETSK on hyvillään siitä, että toimintasuunnitelmassa kiinnitetään huomiota innovatiivisiin liiketoimintamalleihin ja tekniikan edistymiseen yhä digitaalisemmaksi käyvässä toimintaympäristössä. Laajemmin ajatellen huomioon on otettava kaikki keskeiset, tulevaisuuden haasteisiin vastaavat kehitysasteet. Näin edistettäisiin myös lopullisen alv-järjestelmän kykyä vastata tulevaisuuden vaatimuksiin (future proof -näkökohta).

3.4.2 ETSK pitää tärkeänä, että alv-säännöt määritellään tällaisessa toimintaympäristössä siten, että ne ovat selkeät ja varmat kaikkien osapuolten kannalta.

3.4.3 Samaten on huolehdittava siitä, että kaikkia toimittajia, jotka tarjoavat samoja tavaroita tai palveluja rajatylittävästi tai saman maan sisällä, kohdellaan tasapuolisesti riippumatta siitä, seuraavatko ne uusia kehityssuuntauksia (digitaalisuus) vai pitäytyvätkö ne tavanomaisemmissa toimintatavoissa ja -muodoissa (fyysiset tuotteet). ETSK kannustaa toteuttamaan yksinkertaistamistoimenpiteitä, esimerkiksi ottamaan käyttöön EU:n laajuisesti sovellettavan alv-kynnyksen sähköistä kaupankäyntiä aloittelevien yritysten tilanteen helpottamiseksi. Komitea katsoo, että tällainen mahdollisuus olisi avattava kaikille pk-yrityksille.

3.5 Pk-yritysten tarpeiden huomioiminen

3.5.1 ETSK pitää ilahduttavana pk-yritysten toimintasuunnitelmassa saamaa huomiota ja korostaa sen merkitystä. On tärkeää ja tarpeellista, että toimintasuunnitelmaan sisältyy erityisen toimenpidekokonaisuuden toteuttaminen sekä oikeasuhteisten ja asianmukaisten sääntöjen laatiminen pk-yrityksiä varten. Tätä seikkaa on jo käsitelty toisaalla tässä lausunnossa.

3.5.2 Komitea pitää erittäin myönteisenä, että pk-yritysten tilanteen parantamiseksi aiotaan laatia laaja yksinkertaistuspaketti. Näistä toimintasuunnitelmassa esitetyistä kaavailuista tarvitaan tosin vielä lisäselvennyksiä ja tarkempia tietoja. ETSK katsoo, että pk-yritykset tulee kutsua mukaan kyseisiin toimiin alusta lähtien.

⁽¹⁰⁾ Ks. komission 28. tammikuuta 2016 julkaisema ehdotus neuvoston direktiiviksi sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta (veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen torjuntaa koskevan direktiivi). Ks. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1465293669136&uri=CELEX:52016PC0026> ja http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-159_fi.htm sekä aiheeseen liittyvä ETSK:n lausunto (asiakokonaisuus ECO/405) ”Veronkierron vastainen toimenpidepaketti”, (EUVL C 264, 20.7.2016, s. 93).

⁽¹¹⁾ Noin 40 miljardia euroa eli 80 %.

3.5.3 Maatalousyrittysten kannalta olisi toivottavaa, että nykyisestä vapaaehtoisuuteen pohjautuvasta mahdollisuudesta kompensoida tietyistä hankinnoista maksettua arvonlisäveroa tehtäisiin pakollinen kaikille jäsenvaltioille. Lisäksi maataloustuottajaorganisaatioiden ja muiden vastaavien tahojen harjoittama maataloustuotteiden jalostus olisi rinnastettava maataloustuotantoon.

3.6 Alennettuja verokantoja koskevat toimenpiteet

3.6.1 Komitea on huolissaan siitä, että alennettujen verokantojen soveltamisen joustavoittaminen saattaa lisätä jäsenvaltioiden alv-kantojen hajanaisuutta, mikä tekisi järjestelmästä epäselvemmän ja hankaloittaisi sen soveltamista erityisesti pk-yritysten kannalta.

3.6.2 Komitea esittää kantansa toimintasuunnitelmassa esitettyihin kahteen vaihtoehtoon varauksin, sillä ehdotetuista vaihtoehdoista ja niiden toimintatavasta ja sääntökehyksestä tarvitaan lisää tietoa. Komitea esittääkin nyt mieluummin tiettyjä ominaisuuksia, jotka tulevaan järjestelmään olisi sisällytettävä. Tässä yhteydessä on pyrittävä samanaikaisesti sekä joustoon että oikeusvarmuuteen, sääntöjen on oltava selkeät ja alennettujen verokantojen ja poikkeusten määrä on pidettävä pienenä. Nykytilanteen ja tällä hetkellä saatavilla olevien tietojen valossa komitea kannattaa vaihtoehtoa 1⁽¹²⁾, koska se täyttää edellä mainitut kriteerit parhaiten.

3.6.3 ETSK kehottaa ottamaan tulevassa lopullisessa alv-järjestelmässä huomioon yhteiskunnallisten yritysten roolin ja strategisen merkityksen⁽¹³⁾. Tässä tarkoituksessa voitaisiin harkita direktiivin 2006/112/EY liitteen III kohdan 15 tarkistamista tai uuden säännöksen antamista alennetun verokannan soveltamisesta vähäosaisille tarkoitettuihin sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan palveluihin, joita tarjoavat luonteeltaan tunnustetusti yhteiskunnalliset organisaatiot. Erityisesti olisi pohdittava mahdollisuutta soveltaa uudessa alv-järjestelmässä vapautuksia tai alennettua verokantaa tuotteisiin ja palveluihin, jotka on suunnattu vammaisille ja huono-osaisille.

3.6.4 On myös tärkeää säilyttää useissa jäsenvaltioissa vapaaehtoisjärjestöille jo myönnettyt ja niihin sovellettavat alv-poikkeukset, sillä kyse on erityisluonteisista organisaatioista eikä poikkeuksilla ole rajatylittävää merkitystä.

3.6.5 Arvonlisäverodirektiivin tarkistuksen yhteydessä voitaisiin myös tarkastella yksittäisten jäsenvaltioiden mahdollisuutta soveltaa perustasoa korkeampia alv-kantoja ylellisyystuotteisiin sekä sitä, millaiset säännöt tällaisessa tapauksessa pätsisivät.

3.6.6 Neuvoston direktiivissä 2006/112/EY on myönnetty erityisiä alennettuja alv-kantoja ja poikkeuksia eräille Euroopan saarille ja syrjäisille alueille niiden pysyvien luontoon, talouteen ja väestöön liittyvien haittojen kompensoimiseksi. ETSK kehottaa jatkamaan näitä järjestelyjä, sillä ne ovat merkittäviä saarten yrityselämän ja paikallistalouden kannalta.

Bryssel 13. heinäkuuta 2016.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*

⁽¹²⁾ Vaihtoehto 1: "alennettuun verokantaan oikeutettujen tavaroiden ja palvelujen luettelon laajentaminen ja säännöllinen tarkistaminen".

⁽¹³⁾ Yhteisötalouden merkityksestä ks. komission tiedonanto "Sosiaalisen yrittäjyyden aloite – Suotuisan toimintaympäristön luominen sosiaalisen talouden ja innovoinnin keskiöön kuuluville sosiaalisille yrityksille", COM(2011) 682 final.